

N:o 23.

Af herr **Friherre A. E. Nordenskiöld**, om förvaltning och användning af den Längmanska donationsfonden.

I ett London den 20 dec. 1859 dagtecknad testamente förordnade finske undersåten, f. d. handlanden Erik Johan Längman på följande sätt om sin efterlemnade förmögenhet:

»Min qvarlätenskap, bestående uti:

Reverser m. m. enligt förteckning till Kapital.....	S. R.	112,970: —
d:o	d:o	d:o
d:o	d:o	d:o
	»	84,154: 07
	»	45,682: 56
	»	242,806: 63
Af för osäkra fordringar.....	»	806: 63
	»	242,000: —
Värdet för 70,000 stock, dels levererade, dels under flötning, antages.....	»	63,000: —
Fordran hos Dresser & Co. & H. Matsen &	»	15,000: —
	S. R.	320,000: —

hvilket kapital, mindre eller större, skall efter min död förräntas, intills det uppnått 450,000 Rubel Silfver.

Af denna summa skall S. R. 218,750 delas uti Sju lotter,
och » 231,250 delas uti Fem lotter,

nämligen

$\frac{2}{7}$ delar af R. 218,750 till förmon för Finlands alla Stånd och Folkklasser, och hvartill enskilda Egendoms-inne- hafvare af alla Religioner höra, men dit höra icke församlingar som hålla egen grekisk kyrka och egen Grekisk präst, gör.....	S. R.	62,500: —	
$\frac{2}{6}$ delar af R. 231,250 till öfverst nämndas förmån	»	92,500: —	155,000: —
$\frac{5}{7}$ delar af R. 218,750 till förmon för Sveriges alla Stånd och Folkklasser	»	156,250: —	
$\frac{3}{6}$ delar af R. 231,250 till desamne gör	»	138,750: —	295,000: —
			<u>S. R. 450,000: —</u>

Det ifrån 218,750 Rubel med $\frac{2}{7}$ delar för Finland utgående belopp, S. R. 62,500 bestämes till Grundfond och under benämning L:a A.

1:o) för kommunala behofver såsom Jordbruks och skogs Modell farme, Folkskolor, bidrag till Jordgummor, Docktorer, Läke Medel, Sjuka, Fattiga och dylike Orkeslösa hindrade på hvilket sätt som hållst att kunna eller förmå arbeta; och i rundeligare mohn till bättre klassens nödlidande; Sparbanker, Understöd och lifränta för Oäkta och ej skyddegande barn, m. m. hvad för en komun anses af behof.

2:o) för Hungers-, Missväxt- och Farsotsår, Brand och andra Natur påkommande skador och olyckor, såsom Watten öfversvämning, Jordras, Hagel m. m. dylikt.

3:o) för bidrag till Bergverken, Morasters uttorkning, Sjöars af och tillledning, Landsvägars uphjelpande och Kommunikationers befrämjande.

4:o) för Sjöfart och handel.

5:o) för Industri och Slöjd.

¹⁾ Jag har här uteslutit en del af testamentet, innehållande förordningen om utdelning af pensioner till ett sammanlagt belopp af 2,740 Rub. Silfver om året till tretton personer, att utgå med $\frac{3}{6}$ från Sveriges och $\frac{2}{6}$ från Finlands andel i testamentet.

6:o) för Lifräntefond.

7:o) för Jernvägar, Kanaler och andra allmänt nyttiga företag.

Berörde grundfond S. R. 62,500 förräntas med ränta på ränta under ett tidlopp af 6 Serier, till 4 Millioner Rubel Silfver, hvarefter utdelning samt vidare förräntning och utdelning bör på sätt här nu utvises ske.

1:a Serien	125,000	Rubel Silfver					
2:a »	250,000	»					
3:e »	500,000	»					
4:e »	1,000,000	»					
5:e »	2,000,000	»					
6:e Serien	4,000,000	här af $\frac{1}{4}$ delen	1,000,000	till Komunal Fonden			
7:e »	6,000,000	» $\frac{1}{3}$ delen	2,000,000	N:o 2.	N:o 3.	N:o 4.	N:o 5.
8:e »	8,000,000	» $\frac{1}{4}$ delen	2,000,000				
9:e »	12,000,000	» $\frac{1}{4}$ delen	2,000,000				
10:e »	20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000	1,000,000	1,000,000	3,000,000	
11:e »	20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		2,000,000	3,000,000	
12:e »	20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		1,000,000	4,000,000	
13:e »	20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		2,000,000	3,000,000	
14:e »	20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		2,000,000	3,000,000	
15:e »	20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	4,000,000		2,000,000	4,000,000	
Återstår	10,000,000		34,000,000	2,000,000	1,000,000	10,000,000	20,000,000

= 77 Millioner Rubel Silfver.

Om behofverna för med tidsandan uppstående nyttiga inrättningar erfordrade en längre förräntningstid, så fortsattes dermed på samma sätt; ty fullkomligt men icke bristfälligt bör hvarje fonds skäligen behof blifva, och främst för allt, alla märkeligt nödlidande blifva behöfliga understödda.

Årliga räntan från N:o 2 kan efter behof noga utgå, ty då N:o 1 upphör att anlitas, så kunna N:o 1 och 2 samt N:o 3 sammanslås till en reservfond med nu tillsammans utvisande 37 Millioner Rubel Silfver, för att af årliga räntan kunna vid förefallande omständigheter förse hvarje Kommuns behof.

Efter det behofvet för förenämnde 5 fonder N:o 1 à 5 blifvit afhjelpat, så förräntas Grundfondens återstående 10 Millioner Rubel till erfordrerligt belopp, såväl för en Lif-Ränte fond, om sådan, såsom förmonligare mot de då existerande för försäkringstagarene uttänkt, anses behöflig, som att årliga räntan måtte blifva tillräcklig för Jernvägsanläggningar samt för andra nyttiga behof.

De ifrån 231,250 Rubel för Finland med $\frac{2}{5}$ delar utgående 92,500 Rubel bestämmes till fond under benämning L:a B för Wettenskaper och sköna konster, Litterära Arbeten och skrifter gratis utdelning till allmoge, på det nödig förtida kännedom och hog förberedes, för att upprätthålla och förvalta förtecknade fonder; samt för aflöningar, omkostnader och Resor till och för Dem, hvilka uti Styrelse-, Controllerings-, förvaltnings-, räckenskaps- och bokföringsväg skola redogöra för alla fonder.

Nämnde 92,500 Rubel skola förräntas i Serier

1:sta Serien till 125,000 Rubel

2:dra d:o » 250,000 »

3:dje d:o » 500,000 » och så vidare, att för

hvarje gång som kapitalet fördubblats, så utgör det en Serie.

Af denna fond L:a B för Finland årligen utkommande ränta, deraf deltagar och utbetalar Finland med $\frac{2}{5}$ delar uti de honorationssummor, hvilka till de deraf berättigade, skola på föreskrifvet sätt utgå; hvarjemte alla förvaltnings Omkostnader och Arvoden som angå hvardera fonderna L:a A och B skola af denna dertill bestämda fond intill Sjette seriens slut i L:a A utgå; och bör om förvaltnings Arvodet öfverenskommas pr % af för året influtna räntebelopp, t. ex. 1 % för 1:sta Serien, med afpassad nedsättning för efterföljande Serier, ända intills 7:de serien uti L:a A tager sin början, då utdelning till Kommunerna påbjuder förökad Förvaltnings personal och aflöning, samt dermed förändrad plan.

På det denna fond icke måtte betagas önskad kraft, samt att någonting i stort måtte i en framtid kunna värkas och utföras, så får till Af löningar, Omkostnader, samt till Litterära behofver m. m. tillsammans icke mer än hälften af årliga räntan användas.

För det tids uppehåll som fonden L:a A rönt, under den tid som fonden L:a B vid förräntandet vunnit stöd, så tillkommer det fonden L:a A att af de gemensamt förräntande fonderna intills 6:te seriens utgång erhålla de högsta och minst tidspillande ränteinbetalningar.

Den Finlands Stats Cassa tillkommande procent penning (om något sådant ens komme i fråga), för de till Sverige öfvergående 295,000 Rubel, den finnes uti dessa för Finland bestämda 155,000 Rubel inbegripen.

Användandet af de för Sverige bestämda belopp skall ofvikligen ske efter samma bestämmelser och Schema som för Finland blifvit bestämt och sålunda att:

Fonden L:a A erhåller $\frac{4}{7}$ delar af 218,750 Rubel med S. R. 125,000 och återstående $\frac{1}{7}$ del af D:o » » » 31,250 bestämmas under benämning af fonden L:a C för Svenska Coursens uphjelpande, att till en början uti Sverige eller där högsta ränta kan fås, förräntas, och hvarigenom Serie tiden förkortas men sedan i Utlandet där räntan förmonligst erlägges och säkerhet för Kapitalet finnes, vid förmonligaste Cours tillfälle utlånas och förräntas, och att derifrån vidare till egna och andra Länders Bolag, samt Läne- och Provins-Banker afgifvas, där högre ränta påräknas kan, och slutligen, då Kapitalet fått tillväxa, till Regeringar utlånas.

Enär denna fond L:a C igenom förräntning upphunnit till Etthundra Millioner Riksdaler Svenskt Riks Mynt, då indrages till förmon för Staten halfva årliga räntan såväl i Ädel Metall efter utvisande behof, som uti Wexlars afgifvande, under det att utlåning och förräntningen i Utlandet och indragning af halfva årliga räntan sålunda bör utan afvikelse och efter utvisande Schema fortgå.

Antages att

11:te Serien lämnar	100	Millioner Rdr. Riksmünt	då indrages årliga räntan	för $\frac{1}{2}$ va Kapitalet.
12:te » »	100	» Rdr. Riksmünt		
13:de » »	200	» » »	då indrages halfva räntan	som ofvan.
14:de » »	200	» » »		
15:de » »	400	» » »	deraf indrages hälften	som ofvan och att på enahanda sätt allt framgent fortfares.

Sverige bör i afseende till sin i L:a B ägande större och då redan tillvuxna lönefond, med god beräkning kunna underhålla sina egna Commanditer, hvilka å orter såsom London m. m. böra förenas med de Män hvilka för Handeln och Industrin äfven böra lika af Finland som af Sverige å Utrikes orter stabla hållas.

Alla Löner och Kostnads Utgifter utgå främst till så stort belopp som det någonsin erfordras, hvarefter resten af årliga halfva räntan tillfaller behofvet för Wettenskaper och sköna Konster.

En Committée bildas för att handhafva allt detta, hvaribland 2:ne Wettenskapsmän och 2:ne Handlande, hvilka inom hvar sin Corps utse

de sina, och dessa utse en präses, hvilka tillsammans utse personer af hvarje stånd, och till antal efter behof.

Ofvanstående har jag med fullt förstånd och fri villja beslutit vara min yttersta villja och testamente, och har för detsammas bevittnande tillkallat 2:ne mine bekante Herrar Pontus Kleman och Samuel Johnson, som skedde i London den 20 December 1859.

E. J. Längman»

F. d. handlanden Längman afled den 16:de oktober 1863. Testamentet blef behörigen bevakadt, och sedan det af domstol blifvit fastställt, öfvertogs egendomen af i sådant afseende utsedda ombud för Sverige och Finland. Dessa förvaltade egendomen i början gemensamt, men fördelade sedermera tillgångarne enligt testators önskan sålunda, att af de derintills influtne medlen 555,776 mark 69 penni, ett belopp af 191,129 mark 74 penni tillföll Finland och 364,646 mark 95 penni Sverige. Längman tillhöriga 50 aktier i Forssa bomullsspinneriaktiebolag fördelades sålunda, att 17 aktier öfvertogs af Finland och 32 aktier af Sverige. En aktie bibehölls såsom gemensam egendom, intill dess densamma någon tid derefter af Finland inlöstes.

Såsom man lätt kan finna är testamentet ej allenast affattadt under den långtifrån berättigade förutsättning, att de nu rådande ekonomiska förhållandena och lagarna för kapital och ränta skola oförändrade ega bestånd en följd af århundraden, utan äfven eljest ytterligt svårtydt. Under sådana förhållanden har jag trott, att man vid förvaltningen af den svenska andelen bör, såvidt möjligt är, taga till norm den tolkning af testamentets ordalydelse, som gjort sig gällande i grannlandet, der testamentets utförande öfvervakats af flere personer, som under personlig beröring med Längman kunnat sätta sig in i dennes tänkesätt och åskådning. Jag tror mig därför böra här meddela följande upplysningar, som jag i det hänseende erhållit af f. d. landtmarskalken för Finlands ridderskap och adel, verkl. geheimerådet V. v. Haartman.¹⁾

»Hvad sålunda föll på Finlands lott har förvaltats först af ett skildt ombud, sedan af Finlands bank, af Finlands statskontor och numera af ständernas bankfullmäktige genom Finlands bank. Dessa tillgångar blefvo

¹⁾ Jemför äfven finska landtdagshandlingarna för 1877—78, III delen. Ekonomi-utskottets betänkande N:o 9.

för några år sedan i enlighet med testamentets föreskrifter delade i tvänne fonder, Litt. A och Litt. B. Vid 1881 års utgång uppgick fonden

Litt. A till	mark 376,641: 46
Litt. B till	» 509,393: 28
	<hr/>
	Summa 886,034: 74.

Vid 1882 års landtdag beslöto ständerna, å hvilka användningen af fondernas tillgångar ankommer, »att utaf hälften af de räntor och öfriga vinstmedel, som under åren 1881, 1882 och 1883 dels tillflutit, dels tillflyta fonden Litt. B, skulle årligen under åren 1882—1884 utbetalas ett belopp af 1,500 mark till hvar och ett af samfunden Societas pro fauna et flora fennica, Finska konstföreningen, Historiska samfundet och Folkupplysningssällskapet för att af dessa samfund användas till främjande af deras ändamål, äfvensom att bankfullmäktige egde »till nästa landtdag inkomma med förslag rörande användningen af såväl den summa, hvilken af nämnde hälft kan återstå, sedan från densamma afdragits förenämnde utbetalningar samt förvaltningskostnader och legat, som ock den del af de fonden Litt. B under den närmast derpå följande tiden tillflytande inkomster, hvilken på grund af bestämmningarne i testamentet får disponeras».

Enligt bankfullmäktiges till 1885 års landtdag aflemnade summariska öfversigt och förslagsvis gjorda beräkningar uppgingo tillgångarne vid utgången af år 1884 i

fonden Litt. A till	mark 489,621: 59
» Litt. B »	» 574,127: 36
	<hr/>
	Summa 1,063,748: 95.

Kalkylen öfver hvad som kunde disponeras upptager:

Innestående ult. dec. 1883	mark 13,458: 16
1884 influtit	» 12,105: 01
Beräknad inkomst åren 1885, 1886 och 1887	» 37,250: —
	<hr/>
	Summa 62,813: 17

Bankfullmäktige föreslogo att denna summa skulle för åren 1885—1887 sålunda användas, att årligen utbetalades 2,000 mark till samfunden Societas pro fauna et flora fennica, Finska konstföreningen, Historiska samfundet, Folkupplysningssällskapet och Finsk-ugriska föreningen; att 10,000 mark skulle ställas till Vetenskapssocietetens disposition så-

som bidrag till bestridande af kostnaderna för tryckning af finska polar-expeditionens arbeten; att till komiten för uppresande af ett äreminne öfver J. L. Runeberg skulle utges det belopp, som utöfver de för Runebergsstodens uppresande insamlade medel ytterligare erfordrades, utgörande omkring 6,000 mark, samt att hvad ännu återstode i behåll skulle reserveras till användning af näst sammanträdande ständer. Efter sammanjemkning af de skilda ständens beslut förenade ständerna sig slutligen i följande fördelning:

Konstföreningen	årligen under 3 år	mark	4,000
Societas pro fauna et flora fennica	d:o	»	2,000
Folkupplysningssällskapet	d:o	»	4,000
Historiska samfundet	d:o	»	2,000
Finsk-ugriska sällskapet	d:o	»	2,000
Fornminnesföreningen.....	d:o	»	2,000
Föreningen Svenska folkskolans vänner»,	d:o	»	1,500
Vetenskaps societeten i ett för allt	»	»	10,000

Vid 1888 års landtdag utgjorde behållningen:

i fonden Litt. A	mark	604,375: 79
» Litt. B	»	600,621: 25
	Summa	1,204,997: 04

Den ränteinkomst, som för åren 1888, 1889 och 1890 kunde användas, utgjorde mark 39,391: 07.

Vid behandlingen af bankfullmäktiges förslag rörande fördelningen kunde ständerna icke komma till samstämmigt beslut, hvarför frågan för den gången förföll.

Vid 1891 års landtdag utgjorde fondernas tillgångar ult. dec. 1890:

fonden Litt. A	mark	841,030: 30
» Litt. B	»	832,735: 51
	Summa	1,673,765: 81.

Den summa, som för åren 1891, 1892 och 1893 kunde disponeras, beräknades till 111,752 mark 41 penni.¹⁾

Af de disponibla vinstmedlen, hvilka den 31 dec. 1890 innestodo i fonden Litt. B, anslogo ständerna följande belopp:

¹⁾ Summan uppgick till detta höga belopp hufvudsakligast genom stor agiovinst & försälda och konverterade obligationer.

till Societas pro fauna et flora fennica	i ett för allt	6,000	mark
» Finsk-ugriska sällskapet	d:o	20,000	»
hvaraf minst hälften var afsedd att utgöra understöd för arkeologiska forskning- ningar i Asien.			
» Historiska samfundet	d:o	8,000	»
» Fornminnesföreningen	d:o	6,000	»
» Svenska litteratursällskapet	d:o	10,000	»
» Sällskapet för Finlands geografi	d:o	6,000	»
» Geografiska föreningen	d:o	3,000	»
» Folkupplysningssällskapet	d:o	12,000	»
» Föreningen »Svenska folkskolans vänner»	d:o	3,000	»
» Föreningen »Finska folkskolans vänner»...	d:o	3,000	»
» »Kuopion isanmaallinen seura» (Kuopio fosterländska förening) ¹⁾	d:o	1,000	»
» Finska Konstföreningen	d:o	9,000	»
» Konstnärsgillet	d:o	3,000	»
» Turistföreningen såsom bidrag till be- kostande af föreningens litterära publi- kationer	d:o	3,000	»
För utgifvande af urkunder rörande Finlands historia under de sista decennierna af det 18:de och början af innevarande år- hundrade, att disponeras af Historiska samfundet	d:o	8,000	»
För inrättande af folkbibliotek i östra Fin- land, att disponeras af Folkupplysnings- sällskapet	d:o	1,000	»
till Längmanska täffingspris för vetenskapliga och litterära arbeten, som utkomma under åren 1891—1893	d:o	9,000	»
sålunda att ett vetenskapligt täffingspris på 3,000 mark stalles till Finska Vetenskaps societetens disposition samt två litterära täffingspris, hvartera jemväl å 3,000 mark, att af Svenska och Finska Litteratursällskapen genom ut-			
		Transport	111,000 »

¹⁾ har till syfte att sprida kännedom om fosterlandet.

Transport 111,000 mark

sedde delegerade samfaldt utdelas, med rättighet dock för bemålde samfund att äfven i smärre täflingspris fördela de för angifna ändamål anslagna beloppen, i fall sådant befinnes af omständigheterna påkalladt.

Summa F. mark 111,000: —

Äfven i Sverige blef det i november 1877 fråga om att för de af testator angifna ändamål använda en del af de på Sveriges lott fallna testamentsmedlen. Denna svenska andel utgjorde vid 1878 års ingång 841,013 kronor 63 öre, hvaraf följande belopp belöpte sig på de olika i testamentet föreskrifna fonderna:

Fonden Litt. A	.....	kronor	356,361:	71
»	»	B	»	395,561: 50
»	»	C	»	89,090: 43

Summa kronor 841,013: 64.

Frågan fick dock förfalla på grund af ett utlåtande af justitiekanslers-embetet, som, till en början, angående den tilltänkta utdelningen från fonden Litt. B anført, att tvenne, om ej flere olika tolkningar af testamentets föreskrifter syntes kunna göras, nemligen:

den ena

»att då i afseende å denna fond icke, såsom rörande fonden Litt. A blifvit uttryckligen stadgadt, att utdelning till de med fonden afsedda allmänt nyttiga ändamål skulle börja först sedan fonden ett visst antal gånger genom räntans läggande till kapitalet fördubblats, och då ej heller för fonden Litt. B såsom för Litt. A föreskrifvits, att deraf framdeles skulle genom afsättning från hufvudfonden bildas flere mindre fonder, hvilkas afkomst utgjorde de medel, som skulle användas för de med fonden afsedda ändamål, så skulle häraf kunna dragas den slutföljd, att testators vilja och afsigt med fonden Litt. B varit, att utdelning för hvarje år af halfva behållna räntan till vetenskaper med mera skulle börja, om ej genast, åtminstone då det belopp, som skulle bilda 1 serien, vore uppnådt, och den afsedda alltjemt fortgående förökningen af samma kapital åstadkommas endast genom den andra halfva räntans läggande dertill;

samt att *den andra tolkningen*, som erbjöde sig, skulle kunna på följande sätt uttryckas:

att då testator i afseende å fonden Litt. B så till vida hänvisat till de för Litt. A gällande stadganden, att han äfven för Litt. B föreskrifvit »förräntning i serier», deraf uppräknades de tre första med tillägg »och så vidare», men denna föreskrift i afseende å fonden Litt. B, derifrån några mindre fonder ej skulle afsättas, saknade all betydelse, der icke något visst vilkor, hvilket här ej gerna kunde vara annat än utdelningens påbörjande, vore fästadt vid uppnäendet af någon viss serie, då föreskrifvet blifvit, att alla förvaltningsomkostnader och arfvoden, som anginge hvardera fonderna Litt. A och B, skulle af denna dertill bestämda fond (Litt. B) intill sjuette seriens slut i Litt. A utgå, hvilket naturligtvis måste minska beloppet af den för hvarje år uppkommande behållna räntan å fonden Litt. B, så att, i händelse utdelning af hälften utaf samma behållna ränta redan från första början skolat ske, tillväxten af kapitalet skulle i väsentlig mån fördröjas; och då testator tydligen haft för afsigt att genom den af honom gjorda donation och dervid föreskrifna så kallade förräntning i serier bilda stora kapitaler, hvilka först »i tidens längd skulle göra önskad verkan»; så syntes häraf kunna antagas, det testators afsigt med fonden Litt. B varit, hvad tydligen stadgades i afseende å Litt. A och C, att utdelning af halfva behållna räntan för de med fonden afsedda ändamål ej skulle få ega rum, förrän samma fond vuxit till så stort belopp, som efter testators sätt att räkna och uttrycka sig svarar mot »sjuette seriens slut».

Vidare framhåller justitiekanslersembetet, att det torde finnas omöjligt att med full bestämdhet afgöra, hvilkendera af dessa båda olika uppfattningar af testators ord och vilja kunde vara den rätta, men att embetet för sin del ansåge de skäl, som talade för den sist anförda åsigten, vara öfvervägande, hvadan embetet hemstälde, att Kongl. Maj:t måtte finna någon utdelning af fonden Litt. B ännu icke böra ega rum.

Vidkommande derefter frågan om tillsättande af en komité, framhåller justitiekanslersembetet, att embetet å ena sidan funne, att, när de ifrågasvarande fonderna och särskildt den så kallade fonden Litt. B vuxit till sådant belopp, att utdelning af den behållna räntan deraf borde ega rum, det enligt testamentets föreskrifter torde vara nödigt att bilda den af testator omtalade komité för ombesörjande af utdelningen och fondernas förvaltning i öfrigt, men att embetet å andra sidan ansåge, att då, efter hvad ofvan yttrats, tiden för påbörjande af sådan utdelning ej ännu in-

fallit och det efter den tolkning af testamentet, som redan egt rum, ej ansetts nödigt att redan från första början öfverlemna befattningen med testamentsmedlen åt en komité, så kunde ej heller nu vara af testators stadganden ovilkorligen påkalladt att låta komitén genast bildas, hvadan embetet i underdånighet hemstälde, att med komiténs tillsättande finge tills vidare anstå.

På grund af detta utlåtande beslöt Kongl. Maj:t:

att någon utdelning af fonden Litt. B ännu ej bör ega rum, samt att vid sådant förhållande med tillsättande af en komité för utdelningens besörjande och fondernas förvaltning i öfrigt må tillsvidare anstå.

I motsats härtill säges i förstnämnda betänkande vid finska landtdagen 1877—1878:

»Såvidt utskottet kunnat finna, är härmed och genom testamentets bestämmelser i öfrigt af testator förordnadt: att hälften af de årliga räntor, som inflyta i fonden Litt. B, skall användas till utbetalningar af Finlands andel i de uti testamentet bestämda legater och till bestridande tills vidare af förvaltningskostnaden för begge fonderna, samt att det, som af denna hälft derefter återstår, finge nu redan användas för *vetenskaper och sköna konster, litterära arbeten och skrifter gratisutdelning till allmoge.*»

Enligt Riksdagens revisorers berättelse för 1891 uppgick fonden vid 1891 års ingång till ett belopp af 1,705,623: 85, hvilket fördeladt enligt den angifna normen skulle utgöra:

Fonden Litt. A	722,721: 96
» » B	802,221: 40
» » C	180,680: 49

Mot justitiekanslersembetets tveksamma tolkning af testamentets i mer än ett hänseende dunkla ord synes mig åtskilliga inkast kunna göras. Då härtill kommer dels fondens betydliga tillökning sedan ingången af 1878, dels det prejudikat vi numera erhållit rörande testamentets tolkning i testators hemland, så synes tiden äfven vara inne att hos oss göra den genom testators föreskrift tillgängliga delen af fonden (Litt. B) fruktbringande.

Jag får därför föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anholder, det vederbörande måtte ytterligare pröfva om ej, i likhet med hvad som redan 1881 i Finland skett, en årlig utdelning till de af testator afsedda ändamålen

af en del af räntan på fonden Litt. B af de Långmanska testamentsmedlen måtte få äga rum, och att, om detta anses kunna ske, Kongl. Maj:t måtte enligt testators föreskrift snarast möjligt utse en komité för förvaltning af den Långmanska testamentsfonden och för användande af de från densamma årligen disponibla medlen.

Stockholm den 23 januari 1893.

A. E. Nordenskiöld.

N:o 24.

Af herr **A. Hedin** i Stockholm, om uppförande i riksstaten af konsulatafgifter.

Under det att, kort efter representationsreformen, vissa nyare statsinkomster, som *icke* äga karakteren af skatt, blifvit på Kongl. Maj:ts initiativ uppförda i riksstaten, kvarstår ännu den oegentligheten, att en på en särskild näring lagd skatt ej i likhet med öfriga skatter af Riksdagen beräknas och uppföres uti inkomstbudgeten, och den ännu större oegentligheten, att denna skatt, i strid med grundlagens tydliga bud, bestämmes af Kongl. Maj:t utan ens någon Riksdagens medverkan. Så är nemligen förhållandet med den skatt, under namn af konsulatafgift, som enligt förordningen om konsulatväsendet, § 103, i regeln skall i hvarje hamn, der